

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (U2020/05409)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian "Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation". Journalistförbundet beklagar att Skolverket har slutat publicera aktuell statistik om skolor. Statistiken var en viktig informationskälla inte minst för många journalister. Journalistförbundet välkomnar ambitionen att snabbt ge allmänheten tillgång till uppgifterna igen. Journalistförbundet tillstyrker därför förslaget som presenteras i promemorian, även om förbundet hade föredragit att problemet löstes genom att offentlighetsprincipen infördes i fristående skolor. Journalistförbundet anser vidare att den uppkomna situationen tydligt visar på större och mer strukturella problem med bristande insyn i svensk förvaltning.

Tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelser införs till förmån för Skolverket och kommunerna

Utbildningsdepartementet remitterade hösten 2020 förslaget om den nya förordningen, "Förordning om skolenhetsregister", som tillfälligt ska möjliggöra tillhandahållandet av skolinformation. Förslagen i den nu aktuella promemorian syftar till att bryta statistiksekretessen i OSL (offentlighets- och sekretesslagen) tillfälligt för att förordningen ska kunna tillämpas på det sätt som föreslogs i den tidigare promemorian. Journalistförbundet delar utredningens slutsats att behovet av insyn väger tyngre än behovet av att upprätthålla statistiksekretessen i detta fall. Mot den bakgrunden tillstyrker Journalistförbundet förslaget.

Förbundet vill dock ta tillfället i akt att upprepa vissa synpunkter som förbundet förde fram i samband med det tidigare remissförfarandet avseende förordningen. Journalistförbundet har noterat Skolverkets beslut att inte publicera aktuell statistik om skolor. Enligt Journalistförbundet är det beklagligt att situationen har uppstått, vilket förbundet även har uttryckt offentligt. Uppgifterna i registret är av stor vikt inte minst för journalister som bevakar skolfrågor och det är en akut fråga att lösa. Journalistförbundet välkomnar därför ambitionen att snabbt göra informationen i registret tillgänglig igen.

Enligt Journalistförbundet är det dock viktigt att påpeka att detta problem hade kunnat undvikas om offentlighetsprincipen hade införts i fristående skolor. Ett sådant förslag har redan arbetats fram inom utbildningsdepartementet i form av lagrådsremissen "Offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor", daterad den 15 februari 2018. Journalistförbundet förutsätter att regeringen går vidare med planerna på att införa offentlighetsprincipen i friskolor.

Journalistförbundet vill också uppmärksamma regeringen på att det inte är första gången statistiksekretessen leder till orimliga praktiska konsekvenser. Kammarrätten i Göteborg, dom den 27 september 2019, mål nr 5048-19, kom till exempel fram till att uppgifter om resultatet i EU-valet 1999 omfattades av sekretess på grund av att uppgifterna var överlämnade till SCB och därmed omfattades av statistiksekretessen. Domen överklagades men prövningstillstånd meddelades inte. Det är enligt Journalistförbundet uppenbart att tillämpningen av statistiksekretessen inte är ändamålsenlig, utan får orimliga konsekvenser för offentlighetsprincipen. Enligt Journalistförbundet bör regeringen närmare utreda bestämmelsen i 24 kapitlet, 8 §, offentlighets- och sekretesslagen (OSL), för att hitta en lösning på de problem som uppstår med statistiksekretessen då SCB används som arkivmyndighet snarare än statistikmyndighet.

*Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet*